
Antonio Tabucchi

A KÖVEK KÖZT MEGCSILLANÓ PISZTRÁNG A TE ÉLETED JUTTATJA ESZEMBE

Lukácsi Margit fordítása

Úgysem jön senki. Erre gondolt leelőször, s fájdalom nyilallt a jobb térdébe. Tekintetét körbehordozta a falakon. Elviselhetetlenek ezek a képek, gondolta. Akvarellek, átkozott akvarellek. Közben a nap ragyogó délutánba hajlott, az ég kéklott a nagyváros háztetői fölött, de a cserepeken még ott fénylett a reggeli eső. Kedve lett volna kitérni az ablakokat, de nem mozdult. Akár mindjárt kérethetné a nőt, de úgy döntött, jobb, ha vár még egy kicsit. Ültesse le a nappaliban, szólta a házvezetőnőnek, mondja meg neki, hogy éppen írok. Hiszen úgysem jön senki. A gondolat egy pillanatra még nyomasztóbban hatott rá. Különös, ez a gondolat nem hagyta békén, valami tehetetlen haragot váltott ki belőle, mert egyenlő volt az elhagyatottsággal. De most nem, gondolta, most van itt valaki. Nevetett magában. Mondjuk inkább, látogatóm van, elmélkedett. Ó, ezek a szörnyű képek. Az akvarellek mellett azok az irdatlan olajfestmények, szabványportrék a harmincas évek mindent elnyomó és felületes modorában, amikor egyedül a kép nagysága számított. S ráadásul holtak portréi. Rémesek. Fölemelte a kezét, és feléjük intett. Viszontlátásra, halott arcok, mormogta, nemsokára találkozunk. Felhajtotta térdén a takarót, szeretett volna fölállni, odamenni legalább az ablakhoz, kinézni, széttekinteni. Nem, mégsem mozdult. Gazemberek, gondolta, mind egy szál gazemberek. Ezt most kire mondtam?, töprengett. Eh, mindenkire. Felnevetett. Nem is, így jobban hangzik: bunkók, egytől egyig bunkók. Aztán ránézett Lucrezia fényképére a könyvespolcon, és ezt dünyögte: sőt, ahogyan te mondanád, Lucrezia, egytől egyig bunkók. Lucrezia mosolygott a képről. Veled, Lucrezia, megértettük egymást, mondta neki, a te keménységed mindentől megvédett. Énekelni szeretett volna, de nem tette. Nem való már énekelni az ő korában. Egy éneklő öregember az csak egy vén agyalágyult, még akkor is, ha valamikor esetleg élvezhető hangja volt. Valamikor. Erre gondolt: valamikor, Lucrezia, szeretnék én is meglátogatni, néhány pillanat, és ott vagyok. Elhelyezkedett a karosszékekben, és úgy tett, mintha elbóbiskolna. Lucrezia a tengerparton sétálva jött elébe. Rapallóban történt, igen, nem lehetek máshol, csakis Rapallóban. Lucrezia tweedszoknyát viselt, rókaprém volt a nyakában. Ő a parti sétány pálmái között bújócskázva közelített felé. Szervusz, Lucrezia, köszöntötte. Lucrezia ránézett, és furcsán elmosolyodott. Kérek egy fagyaltot, mondta, egy nagy adag fagyaltot. Hányat is írunk most?, kérdezte ő. A negyvenes években vagyunk, válaszolta Lucrezia, ez egy rémes ország, én Párizsban szeretnék élni, a negyvenes években vagyunk, nem látod a ruhámról? Persze, felelte, és levette a kabátját, hát persze hogy látom. És ez jutott eszébe: az ördögbe is, a negyvenes években járunk, most írom a legjobb verseimet. Majd megkérdezte: pontosan hányat is írunk most? 1949-et, válaszolta Lucrezia. A mindenit, most írom a leghíresebb versemet, a *Bogáncs a sziklákot*. Lucrezia ironikus tekintettel nézett rá. Nagy tökfilkó vagy, mondta. Erre

megigazította a kalapját, és odéblépett. Lucrezia belékarolt. A tenger csodálatos volt, egy kék asztal. Nagyon korán meghaltál, mondta neki, nem is tudod, milyen nagy költő lett belőlem negyven év múlva, kultikus figura, nem én találtam ki, a kritikusok meg az irodalomtörténészek mondták így. Lucrezia azonban nem figyelt rá, nevetgélt, szétszórt volt, akár egy gyerek. Miközben kart karba öltve sétáltak, Lucrezia táncra pördült, ott, a parti sétányon. Néhány arra járó utánabámult. Lucrezia, figyelmeztette, néztek bennünket, ne nevettesd ki magad. Lucrezia hirtelen megállt, hátat fordított neki, karba tette a kezét, és mereven a tengert nézte. Szél járja át a szobákat, szavalta, s te megadtad magad. Majd dacosan ránézett, és így szólt: ezt a verset nekem írtad, mi több, nekem köszönheted, hogy megírtad, én hoztalak ide, pontosan itt, ezek között a dombok között írtad, ha én nem hozlak el ide, soha nem születik meg ez a vers, de én nem adtam meg magam, még akkor sem, ha most már halott vagyok. Nem ezt akartam mondani, szakította félbe, mintha magyarázkodni akarna. Nem számít, felelte Lucrezia szárazon, menjünk, együnk egy fagyaltot. Átmentek a parti sétány túloldalára, és leültek a Caffè Rapallo egyik asztalához. A pincér azonnal jött, és Lucrezia rendelt egy csokoládékelyhet. Ő kávét kért. Jó volt a negyvenes években, gondolta a férfi, és elfészkelődött a karosszékekben, mintha az idő ölében helyezné kényelembe magát. Szép volt és megnyugtató. Lucrezia még élt, a barátok is mind megvoltak, pezsgett körülöttük az élet Firenzében, és olykor írogattak neki. No és mikor az a lelkes kritikus, aki azt várta tőle, hogy politikailag jobban elkötelezze magát, és fennkölt leveleket írt: az is milyen szép volt. S a küszködés, hogy mindent helyrehozzanak az akkori nyomorúságos Itáliában, az is szép volt. Legalábbis életteli. S a hosszú délutáni séták a városban, a kiadóbeli munka, az új barátságok: minden szép volt. Persze hogy szebb volt, mint itt ülni bezárva ebben a holtak képmásaival körbetapétázott lakásban, egyedül, s várni a senkit, ugyanis senki sem nyitotta már rá az ajtót, csak a szőke lány. Mindenki elhagyta, az újságírók, a kritikusok, a barátok. Már nem volt rá kíváncsi senki, kit is érdekelne egy megvénült, beteg költő, aki a házvezetőnőjével él? Megfogta Lucrezia kezét, és megkérdezte tőle: kit érdekelne egy megvénült, beteg költő, aki a házvezetőnőjével él? Lucrezia a fagyaltot nyalta, s kacér mosoly jelent meg az arcán. Miért nem maradsz velem? Nem maradhatok, válaszolta a férfi, túl sok idő telt el, de jövök nemsokára. Lucrezia csak mosolygott. És mit csinálsz addig?, kérdezte, mesélj magadról. A férfi mélyen felsóhajtott. Unatkozom, mondta, rettenetesen unatkozom. Már nem járok el sehová, gyenge a lábam. Nézegetem a holtak képeit a falon, ezzel töltöm az időt, senki nem látogat már meg, csak ő, a kis szőke. Várj csak, várj, mindjárt kitalálom, mondta Lucrezia, verseket ír, és először szeretne tőled a kötetéhez. Talán, felelte elgondolkozva, nem tudom, mindenesetre hullaszagot érez, és ki akar préselni belőlem valamit, mielőtt beadom a kulcsot. Micsoda stílus, képedt el Lucrezia, nem ismerek rád, nem ismerek az én kedves tökfilkómra. Na de érted, miről van szó, vágott a szavába, érted te ezt nagyon jól. Tökéletesen, bólintott Lucrezia, ostoba kis liba, na és akkor mi van? Így akarok bosszút állni, felelte, igen, ezt találtam ki. Kin akarsz bosszút állni?, kérdezte Lucrezia kíváncsian. Ó, hát magamon, válaszolta, ez a legtökéletesebb bosszú, de egyúttal másokon is, beleértve az összes csirkefogót. Pardon, szólt Lucrezia, az összes bunkót. Majd hozzátette: játszd meg, hogy szerelmes vagy belé, udvarolj neki, zseniálisan tudod alakítani a lovagot, az öregúr kései fellángolása, voilà. Kinyitotta a retiküljét, és elővette a púderdobozát. Néhány gyors mozdulattal finoman megigazította a sminkjét. Lucrezia csúnya volt, egész egyszerűen csúnya. Még az sem segített rajta, hogy a negyvenes években jártak, a fiatalság nem segít

a csúnyságon. Te sem vagy valami nagy szépség, szólalt meg, mintha kitalálta volna társa gondolatát, egy ványadt öregember vagy. Viszont fehér a hajam, ellenkezett a férfi, s az ősz fej előkelővé tesz. Nincs az a deresedő halánték, amelyik számítana, vágott vissza Lucrezia, az őszülés nem segít a csúnyságon. A férfi rámosolygott, mire bágyadtan Lucrezia is visszamosolygott a fénykép távolából. Összerezett, és körbenézett. Mennyi idő telhetett el? Egy perc, egy óra? Semennyi, gondolta, semennyi sem telt el, az idő nem múlik, ha visszafelé haladunk benne. Csöngetett, s az ajtóban megjelent Rita. Szóljon a hölgynek, kérte, várjon még egy kicsit, folytatnom kell az írást. Elküldjem?, kérdezte a házvezetőnő. Ne, dehogyis. Ez volt az ő látogatása, a látogatás, amelyet egész nap várt, sőt Rita készüljön inkább, még az is lehet, hogy a vendéget itt marasztalja vacsorára. Az asszony morgott valamit, és eltűnt. Nem tetszett neki a kis szőke. Ritának bámulatos volt a szimata, majdnem teljesen analfabéta volt, de ami az emberismeretét illeti, sohasem tévedett. Közben alkonyodott, októberben rövidek a nappalok. Nagy nosztalgiát érzett, igen, de mi iránt? Különös egy nosztalgia ez, azt sem tudja, mire irányul. Nosztalgia az írás után, talán. De az igazi írás után, ahogyan azt valamikor művelte: lendületesen, szenvedéllyel, meggyőződéssel: nem úgy, mint mostanában; valamikor nem kellett így nekikészülnie. És nosztalgia a régmúlt napok után. De hát milyen napok után? Nem valami után vágyódott ő, csak a vágyódás kedvéért. Fölállt a karosszékéből, és gondosan összehajtogatta a takarót. Le akarta venni a papucsát, de nem sikerült, így hát nem bajlódott vele. Semmi baj, kedvesem, papucsban megyek hozzád. Füttyörészett. Odaült az asztalhoz, elővett egy papírlapot, és írni kezdett. Gyorsan haladt, hiszen majdnem teljes egészében tudta kívülről a szöveget. Szépen összehajtogatta a papírt, majd becsúszta házikabátja zsebébe. Megnézte magát a tükörben, megigazította a sálját. Aztán az ablakhoz lépett. Beesteledett. Nézte a teret és a templomot, s újra rátört a nosztalgia. Egyszer, egy októberi estén járt ő már valakivel egy téren, amelyen szintén templom állt. Egy nővel volt, s egy padon ültek. Vagy csak képzelte, ki tudja. Az emlékek, különösen, ha távoliak, a képzelethez hasonlítanak. Olyanok, mint az álom. Hegedülni szeretett volna, már-már gyötrő kényszert érzett rá, de nem tudott hegedülni, és hangszere sem volt. Vagy legalább hegedűszót hallhatna, gyönyörködhetne Paganini valamelyik *Capricciójában*, s képzelete által vagy emlékei segítségével, ami ugyanaz, messzire kalandozhatna; szárnyra kapna és repülne, kiszabadulna ebből az elviselhetetlen szobából, mélyrepülésben húzna el a város fölött, a Bocca di Magra-i part fölé siklana, csak úgy habzsolná az éveket, visszafelé, mintegy magába szippantva őket, vissza, egészen a harmincas évekig. A harmincas évek, Lydia, egy esti búcsúzás. Egész életében nyomasztotta az a búcsú, az, ahogyan búcsúzott, szerette volna megmásítani, így hát meg is tette. Belépett a kávéházba, és meglátta Lydiát. Hátralé, a nagy tükör alatt ült. Odament hozzá, és kezét csókolt. Connie mosolygott. Lydia, szólította meg, mától kezdve Lydia vagy, így, görög y-vel. Odahívta a pincért, és pezsgőt rendelt. Lydiára, mondta, s megemelte poharát. Hoztam neked egy madrigált, folytatta, neked írtam, az igazi búcsúnkra nem vittem el, milyen ostoba is voltam, nem vittem el, mert haragudtam rád, gyűlöltelek, amiért elhagytál, mert hazamentél, féltékeny voltam rád és a szabadságodra, nem akartam szerelmes verset adni neked, úgy éreztem, gyöngeség lenne, most elhoztam, tudom, mit gondolsz, arra gondolsz, ugyan hogy lehet egy életben kétszer megélni ugyanazt a pillanatot, és mégis, ez egy varázslat, amely nekünk megadatott, mert te vagy Lydia, én pedig a te költőd vagyok, és a varázslat most teljesedik be, itt, ebben a kávéházban.

Meggyújtotta az asztali lámpát, és óvatosan elindult, hogy ajtót nyisson. A nő a napaliban ült egy karosszékekben, és olvasott, legalábbis úgy tett. Szőke volt és szép. Rögtön látszott rajta, hogy buta is, legalábbis ő így gondolta. Na jó, nem buta, csak szőke és szép, ezért tűnhet butának. Odaintett neki, mire az megszólalt: Mester. Bocsásson meg, hogy így megvárakoztattam, mentegetőzött, éppen írtam. És közben, gondolta, leszállt az éjszaka. Úgy érezte, hogy őbenne is leszállt az éj, időutazása véget ért, s most újra ott van az ő régi, öreg házában, amelyben nem változik semmi, és beszél, magyarázkodik, valamit mindig, valamit mindig mondania kell. A lány kinyitotta a táskáját, elővett egy könyvet, és felé nyújtotta. Eközben boldogan és elégedetten mosolygott. Hozzá viszont egészen távolról szóltak a szavak, homályosan csak annyit vett ki a beszédből, hogy ez az az amerikai folyóirat, amely tanulmányt közölt róla, majd erre gondolt: mire megyek vele?, de azért meghatott arccal bólintott, és így szólt: köszönöm. A kis szőke közben fölállt, nem is rabolom az idejét, mondta kissé zavartan, csak ezért jöttem. Ekkor a férfi barátságos mozdulattal megfogta a kezét: maradjon itt vacsorára, invitálta, Rita már megterített, ma este pisztrángot eszünk. A lány arca sugárzott az örömtől, *a kövek közt megcsillanó pisztráng*, idézte, ő szerette volna félbeszakítani, tett is egy reménytelen kísérletet, de a lány feltartóztathatatlanul folytatta: *a te életed juttatja eszembe*. Ez már sok volt, igazán sok, úgy érezte, nem bírja tovább. Leroskadt egy karosszékre, mire a kis szőke aggodalmaskodni kezdett, hogy talán rosszul van. Nem válaszolt, lehunyta a szemét. Connie is lehunyta a szemét, s kitérte karját a takaró alatt. Meztelen volt, szép volt, fiatal volt, Connie volt. Rajta viszont kabát volt még, és csak állt, és nézett rá, ott, abban a szállodai szobában. Mindig kabát van rajtad, mondta Connie, te nem is férfi vagy, hanem egy kabát. Erre levette a kabátot, és vetkőzni kezdett. Végül ott állt előtte alsónadrágban. Egyszerre hatalmas vágyat és mély szomorúságot érzett. Alkonyodott, a szoba fenyves erdőre nézett. Bebújt a takaró alá, és átölelte Connie-t. Bocsásson meg, mondta. Nem tudom, hogy képes leszek-e rá, felelte Connie, meg aztán nem is tudom, mit kellene megbocsátanom. Ő hallgatott. Az éjjeliszekrényen megszólalt a telefon. Senkinek nem vagyok itt, szólt bele Connie a kagylóba. Angolul beszélt, s a férfi most nagyon távolinak érezte. A határozatlanságomért, mondta aztán, arra céloztam az előbb. Connie egy szót sem szólt, csak megsimogatta. Nem számít, mondta később, minden költő határozatlan, ismerem én a költőket, szerelmeskedni akarok veled. Én is, mondta a férfi, és arcát Connie hajába fúrta. Gyönyörű volt. Arra ébredt, hogy egyedül van az ágyban. Connie világoskék fürdőköpenyben jött elő a fürdőszobából, fején törülközőből csavart turbán. Két nap múlva indulok, mosolygott, hazamegyek. Holnap szeretnék elköszönni tőled, mondta a férfi, nem itt, ebben a szobában. A szokott helyen leszek, a kávéházban, a szokott időben, válaszolta Connie, várlak. Ő fölállt, és felöltözködött. Connie az ágyon ülve nézte. Most megint ott állt, kabátban, és nevetségesnek érezte magát. Mondani szeretett volna valamit, de nem tudta, mit. És akkor, miközben kinyitotta az ajtót, hogy egy pillanat múlva kilépjen rajta, csak magában suttogta, úgy, hogy Connie ne hallhassa: *a kövek közt megcsillanó pisztráng a te életed juttatja eszembe*. Ebben a pillanatban az ajtóban megjelent Rita, és bejelentette, hogy kész a vacsora. Átvonultak az ebédlőbe, a lány a maga lendületes, ringatózó járásával, ő pedig apró, bizonytalan lépteivel. Lovagiasan a nő alá tolt a székét, majd helyet foglalt a vendég balján. Rita megérkezett a tállal. Párolt, füstölt pisztráng volt, burgonyával és sárgarépával körítve. A lány bőségesen szedett magának, ő éppen csak egy darabkát vett belőle. Éhes költő vagy, szépségem, gondolta, kiéhezett költőcske vagy. Jó volt a pisztráng. Megkóstolta, majd vett még egy da-

rabot. Te jó ég, mennyi idő eltelt. Az idő teljes súlyával reá nehezedett. Mennyi idő múlhatott el? De mióta? Amióta a kövek között megcsillan a pizstráng. És mindabból, ami akkor volt, mára csak egy főtt pizstráng maradt előtte a tálon, és ő annyit érzett, hogy jó étel a pizstráng. Eközben a lány csak beszélt. Költészetről magyarázott, legalábbis neki úgy tűnt, aztán egy amerikai egyetemi campusról, versolvasásról. De mi is a költészet? Egy pillanatra elgondolkozott ezen, és mosolygott. A lány persze biztosan azt gondolja, hogy azon mosolyog, amit mond, s ez még hevesebb beszédre ösztönözte. És csak mondta, mondta. Most éppen verseinek a különféle nyelveken megjelent fordításait taglalta, és kijelentette: az amerikai fordító ebben a sorban hibázott. Melyik sorban?, kérdezte. Abban a sorban, amelyben a hamutartóról van szó, a szállodai hamutartóról, a '41-ben írott versében. Ó, szólt a férfi, akkor én is tévedtem. Majd ezt gondolta: a vers nem más, mint tévedés, ez a költészet. Szerette volna megmondani ezt, de a lány úgysem értette volna. Jobb, ha nem szól semmit. Hallgatott, s megtörölte száját a szalvétában. Egy lófaszt, gondolta, lófaszt, de mi a lófáson is gondolkodom? Szeretett így morfondírozni magában, ilyen közönségesen. Egyszerre biztonságérzetet adott, és vigaszt nyújtott számára. Az az író jutott eszébe, aki kenetteljes leveleket írt neki, az a mélységesen közönséges alak, aki újromantikusként adta elő magát. Meg az a kritikus, aki gyűlölte őt, mert polgári szellemben élt, nem vegyült el, soha nem állhatta a tömeget. A tömeg. Ortegára gondolt, aki mindent megértett. Más idők voltak azok. Most az egész világ egy nagy zűrzavar. De ott, nála, az otthonában ez nem érződött. Csak az idő széllekésszerű hullámzását lehetett érezni. Akkor hát mindennek vége? Nem, gondolta, nincs vége mindennek, az ő története folytatódik. Vendége ananászt evett, mivel már az ananásznál tartottak. Ekkor előhúzta zsebéből az összehajtott papírlapot, és így szólt: írtam magának egy madrigált. Átnyújtotta a papírt, mire a nő arca csodálkozóra váltott. Mester, szólalt meg, zavarba hoz. Olvassa csak el, biztatta. A lány olvasni kezdte a rémes utánzatot, és a végén így szólt: csodálatos. A férfi ezt akarta hallani. Csodálatos dolgokra volt szüksége. Persze, az átejtés, a csalás csodálatos volt, hála Lucreziának. Magának dedikáltam, mondta, és ivott egy kis fehérbort. Leszállt az éjszaka, ez az, ezt érezte. Hidegen, kérlelhetetlenül nehezedett lelkére az éjszaka. Fömlállt, s bizonytalan léptekkel az ablakhoz csoszogott. A templom még nyitva volt, és ki volt világítva. Néhányan még álldogáltak a téren. Törzsvendégek, gondolta, törzsvendégek. Nem is tudta, mit akar ezzel mondani. Gyóntatópap, ötlött az eszébe, vajon van ebben a templomban gyóntatópap? Milyen szép is lenne, felvenné a zakóját, lemenne, végigvonulna a templom főhajóján, meg sem állna a gyóntatószékig. Én vagyok az, kezdené, költő vagyok, a költészet hazugság, egész életemben hazudtam, maga az írás is hazugság, még a legigazabb dolgok is, oldozzon föl, kérem, mást sem csináltam, csak hazudtam. Majd így folytatná: és most még egy csalást is elkövettem, egy kétszeres csalást, saját magam utánzom, megírom a verset, aztán füttyölök rá, sőt jól szórakozom. Nem oldozlak föl, fiam, mondaná a pap, ez súlyos bűn, így önmagunk ellen vétkezünk. Erre ezt felelné: maga az írás az önmagunk ellen való véték, nem érti?, egész életemben odavetettem, feláldoztam magam, vétkeztem saját magam ellen. Ezt kiáltaná a kihalt templomban, olyan hangosan, hogy a pap kiugrana a gyóntatószékből. Fiam, mondaná az atya, nem értelek. Erre még hangosabban kiabálna, de milyen különös, minél jobban kiabál, annál kevésbé tudja kivenni saját szavait, hangja egyetlen mormogássá lett, amelybe egy-egy kiáltás nyilallik, és akkor nagy hévvel és szenvedéllyel énekelni kezdene. Igen, ez az, pontosan ezt tenné, Verdi *Requiem*jét kezdené énekelni, és ezzel a Requiemmel föloldozna min-

denkit, valamennyi jelenlévőt és távol lévő, az élőket és a holtakat, s mindenekelőtt saját magát. S az éneklés után újra végigvonulna a templomon, kimenne, átvágna a téren, magára csukná a kaput, visszamenne a lakásba a szőke nőhöz, aki még mindig ott vár rá, villája hegyén egy szelet ananással, és így szólna hozzá: föloldoztak, most már átnyjúthatom a verset.

Ezt a madrigált magának írtam, ismételte. A nő ellágyulva nézett rá, néhány értelmetlen szót dadogott, szemében könny csillogott. Tényleg ostoba, gondolta, igazán jól választottam. Ugyanakkor el is szomorodott, túl egyszerűnek tűnt a dolog. Legálább okos lenne, okos, és egy kicsit alattomos, azok közül a cinikus intelligenciák közül való, akik értik a világ romlottságát. Ez a nő viszont szelíd és engedelmes, kész hinni neki, alázatos intelligencia, ez az, megvan, egy olyan intelligencia, amely a szépségben hisz. Meg is kérdezte tőle: maga hisz a szépségben, kedvesem? A lány elgondolkozva nézett rá, mintha keresné a választ. Teljesen tanácstalan volt, ezt mindjárt észrevette rajta. Mester, ismételte, zavarba hoz. S aztán bevallotta: szeretem a költészetet, de én gyakorlatias nő vagyok. Ettől megkönnyebbült a férfi. Egy gyakorlatias ember! Végre egy gyakorlatias ember! Ha tényleg gyakorlatias, akkor nem lehetett teljesen alázatos az intelligenciája, tudja, mit várhat a világtól, tud cselekedni. Megfogta a nő kezét, és ennyit mondott: köszönöm. Az még tanácstalanabban viszonzta a tekintetét, és így felelt: nekem van mit megköszönöm, Mester, de hadd kérdezzek valamit: miért éppen engem tüntetett ki? Ő a mennyezetet bámulta, és rágyújtott egy cigarettára. Kedvesem, mondta volna szíve szerint, nagyon hosszú, no meg bonyolult is volna ezt megmagyaráznom, inkább csak gyakorlati okokat említek. Mert maga szép, mondta, érzékeny és gyakorlatias, azt hiszem, ez a három érv elég is. De mit kell vele tennem?, kérdezte a nő. A kávé után elmagyarázom, felelte. Igen, aznap este meg fog inni egy jó kávé. És aztán majd lesz egy jó kis álmatlan éjszakája, de nem számít, különben is álmatlanul töltené az éjszakát. Ugyis Lucreziára és Lydiára akart gondolni, egy szép, álmatlan éjszaka Lucreziával és Lydiával, mindent elmesélne nekik, bár talán tudnak is már mindent, ott, ahol ők vannak, nincs titok. Rita ezüsttálcán hozta be a kávé. A jó öreg Rita mindig kifogástalan. Arcán enyhe sértődöttség látszott, ahogy megkérdezte, hogy a kávé a dolgozószobában szolgálja-e föl. A férfi bólintott, és összehajtogatta a szalvétáját. Fölállt, és roskatag léptekkel elindult, a nő pedig lendületes járásával követte. Azon gondolkozott, hogyan kellene előadnia neki a dolgot, és úgy döntött, hogy praktikus nőről lévén szó, legjobb, ha világosan, gyakorlatiasan beszél. De közben vendége megkérdezte, hogy elolvashatja-e még egyszer a madrigált, mire ő igennel felelt, természetesen, el is kell még egyszer olvasnia. A lány olvasni kezdett, ő pedig az ablakhoz lépett. A templomajtó zárva volt, a tér kihalt. Valószínűleg észreveszi, gondolta, nem olyan ostoba, hogy ne jöjjön rá. Megfordult, és ránézett. A nő is nézte őt, fénylő szemmel. Gyönyörű, lelkendezett, ez a madrigál csodálatos. A férfi ismét Verdi *Requiemjére* vágyott, s csöndesen, magában dúdolta a dallamot, minden egyes hangját megsimogatta, jó volt feloldozást nyerni, majd vétkezni, nem pedig vétkezni és feloldozást nyerni, mert a feloldozásnak meg kell előznie a bűnt, léteznie kell egy elsődleges feloldozásnak, egy eleve megbocsátásnak. Ez az első a hűz vers közül, mondta, hűszat terveztem, és valamennyit magához írom majd. Jól figyeljen rám, kedvesem, én, mielőtt meghalok, átadom magának ezt a hűz verset, és halálom után maga évente ötöt megjelentet belőlük, négy éven keresztül: minden évben felhívja a sajtó figyelmét, és öt verset közöltet. A legjobb kritikusokat akarom, magához közelállókat, a legjobb tollú újságírókat, egyszóval nagy visszhangot szeretnék, aztán később ösz-

szeállíthat a versekből egy kis kötetet, mikor én már nem leszek; meg tudja csinálni? A nő fölállt, és összetette két kezét, mint egy kislány. Mester, mondta, számíthat rám. Ekkor ő hűvösen így szólt: megbocsásson, de fáradt vagyok, most már le kell feküdnöm, jó éjszakát. Bizonytalan lépteivel kikísérte vendégét a bejáratig, riadtan figyelve hosszú, lendületes lépteit. Az ajtóban kezét csókolt neki. Megvárta, amíg fölé a lift, majd ott maradt az ajtóban, míg azt nem hallotta, hogy visszaért a földszintre. Éppen a szobája felé indult, amikor megszólalt a kaputelefon. A nő volt. *A kövek közt megcsillanó pisztráng a te életed juttatja eszembe*, mondta szép, fiatal hangján, majd elhallgatott. Megállt egy pillanatra, s elgondolkozott. Megértette, gondolta, végre megértette. Vagy talán mégsem, ki tudja, lehet, hogy egyszerűen csak egy idézet volt. Ó, ha legalább megértette volna, morfondírozott. Elmosolyodott. Talán most már elénekelheti a *Requiemet*. *Confu-tatis male-dictis*, dúdolta halkan. A szobája felé indult. Lucrezia és Lydia már várta.

Vörös István

NÉVELVÉTELI SZERTARTÁS

„Sose volt ég.
De tenger van még, tűzvörös,
tenger.”

(Paul Celan)

Kieveztek a tó közepére és a csónakban elaludtak. Közben váratlanul eleredt a hó. Hegedűszó hallatszott, a jég egy perc alatt befutotta a lapátot. Aztán a házban persze begyűjtottak a kályhába. Tehát ezért nincs senki a Balatonnál, mondták. Ezért, válaszolta egy hang. A Balaton áprilisban nem szokott ilyen lenni. Most ilyen. A havazás éjszaka sem állt el. A kályha alól viszont előjött egy sündisznó, mohón itta a tejet hajnali kettőkor, amikor fölébredtek a motoszkálására és megitták. A kabátjuk ujjába denevér húzódott, talán ma állítják át az órát, kérdezték, akkor már eltűnt a víz a csapból, az ajtón bekéredzkedett egy fekete kutya, lesz mit mesélnünk, mondták.